

Kina spinder guld på sit Afrika-eventyr

Kristeligt Dagblad 21/2 2011

Kina gør sig mere og mere bemærket på det afrikanske kontinent.

- Colourbox.

Marianne Nygaard Knudsen | 21. februar 2011

Kinas fremmarch på det afrikanske kontinent sker i takt med, at Vesten beskylder Kina for at være en ny kolonimagt. Kinas motiver er i høj grad at skabe egen økonomisk profit, men Afrika vinder også på det, vurderer eksperter

- 5 "Hvis du vil opbygge noget stort og være leder, så er Afrika det rette sted," sagde kineseren Zhang Haos far til ham, da han som 24-årig rejste til Uganda for at starte en restaurant. Han oplevede hurtigt fremskridt og byggede flere forretninger i hovedstaden, Kampala. I dag er Zhang Hao den største kinesiske arbejdsgiver i Uganda og har 1200 lokale ansatte under sig, skriver den britiske avis The Guardian.
- 10

Der er mange eksempler som Zhang Hao på, at Kina både fra statens og privatpersoners side buldrer frem og investerer massivt i de afrikanske lande. I dag har Kina handelsaftaler med 45 lande i Afrika, og det skønnes, at der er op mod en million kinesere på hele kontinentet. Kinas regering har for nyligt
5 offentliggjort en hvidbog om det økonomiske og handelsmæssige samarbejde mellem Kina og Afrika, hvor tallene kun peger i én retning – og det er opad.

Peter Kragelund forsker i Kinas interesser i Afrika ved Institut for Samfund og Globalisering på Roskilde Universitet. Han peger på, at Kina særligt i løbet af de seneste 10 år har sat sig mere og mere på det afrikanske marked.

10 "De er over det hele, og de vil det hele. Efter at Kinas økonomi virkelig har taget fat, har de skullet kigge sig om efter nye steder for at få fat i ressourcerne og finde nye markeder til produkterne. Kineserne ser en mulighed for at skabe profit og drive forretning i Afrika," siger han.

Ifølge Peter Kragelund er det særligt Afrikas olie- og råvareindustri, der tiltrækker
15 kineserne. I takt med at Kina er blevet verdens næststørste økonomiske magt, har landet et udtalt behov for at sikre råvarer til sin kæmpe industri. Hidtil har man primært været afhængig af olie fra de mellemøstlige lande og Rusland, men fordi Mellemøsten politisk set er en usikker region, forsøger Kina at gøre sig uafhængigt af området.

20 Adgangen til råvarer er ikke den eneste grund til, at Kina interesserer sig for Afrika. Investeringerne i de afrikanske lande er også med til at sikre Kinas konstante økonomiske vækst og storpolitiske interesser. Overalt bygger de infrastrukturen op og bygger jernbaner, anlægger vejnet og opfører stadioner og offentlige bygninger.

25 Clemens Stubbe Østergaard er lektor emeritus ved Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet og ekspert i Kina. Han har fulgt udviklingen i Kinas interesser i Afrika og peger på, at opbygningen af infrastrukturen ikke kun kommer afrikanerne til gode.

30 "Kinas synspunkt er, at hvis man skal have udvikling og en god økonomi, så skal der være en velfungerende infrastruktur. Det er der et skrigende behov for i Afrika. Det er noget, kineserne har lavet i enormt omfang i deres eget land, og de ved godt, at det batter. Samtidig er der et sikkerhedspolitisk element i det. Kina tror på, at fattigdom skaber terrorisme og fundamentalisme, og ved at opbygge samfundene vil de komme det til livs," siger han.

35 Peter Kragelund mener ikke, at Kinas sigte er at udnytte Afrika, men kalder forhandlingerne mellem Kina og Afrika for en "pakkeløsning".

"Der er tale om en byttehandel, hvor afrikanerne beder om at få bygget veje, bygninger, skoler og så videre, og så får kineserne måske lettere adgang til

minedrift eller olie. Men det er helt klart et led i en større byttehandel, så det er til gensidig gavn for begge parter," understreger han.

5 I de senere år er kritikken mod Kinas Afrika-eventyr vokset, fordi Kina beskyldes for at vende det blinde øje til u-landenes overtrædelser af blandt andet menneskerettigheder. Kinas adskillelse af politik og forretninger er musik i nogle af de afrikanske ledes ører, og Kinas støtte til for eksempel Zimbabwes præsident, Robert Mugabe, er blevet mødt med kritiske røster.

10 De vestlige landes udviklingsbistand har været kendetegnet ved, at man siden 1980'erne har knyttet politiske og demokratiske betingelser til. U-landene fik penge, hvis de lovede at opfylde kravene, og det står i skarp modsætning til Kina.

"Kina har som princip ikke blandet sig i andre landes interne anliggender, og derfor stiller de heller ikke betingelser til de afrikanske regeringer. Men i takt med Kinas stigende økonomiske magt tvinges de til at tage mere politisk stilling, selvom de vil gøre alt for, at det ikke ser sådan ud," siger Peter Kragelund.

15 Clemens Stubbe Østergaard mener ikke, at den vestlige kritik af Kina er berettiget, for ifølge ham gavner kinesernes engagement i Afrika i høj grad også afrikanerne.

20 "Kineserne er omhyggelige med at finde win-win-løsninger, så begge parter vinder. Der er på ingen måde tale om, at Kina koloniserer Afrika. Afrikanerne er vant til fra Vestens side at få besked på, hvordan tingene skal gøres, men kineserne propper ikke noget ned i halsen på dem," siger han, men tilføjer, at billedet langtfra er rosenrødt.

25 Nogle af de kinesiske virksomheder medbringer dårlige arbejds-forhold, og der er langt fra den kinesiske arbejdsdisciplin til den afrikanske, påpeger han. Der har også været kritik af, at kineserne samler sig i ghettolignende områder, og at det hovedsageligt er kinesiske arbejdere, der bliver ansat i entreprenørvirksomhederne.

30 Peter Kragelund mener ikke, der er nogen tvivl om, at magtfordelingen er skæv, og at det er naivt at tro, at afrikanerne får lige så meget ud af samarbejdet med Kina, som kineserne gør. Hvis de afrikanske lande skal have mere ud af Kinas investeringer, er de nødt til at ændre på nogle politiske strukturer ved blandt andet at mindske deres afhængighed af råvareeksporten og selv forarbejde råvarerne, før de bliver eksporteret.

35 Indtil nu har Kina overvejende haft Afrika for sig selv, men flere aktører som for eksempel Indien og Brasilien melder sig nu for alvor på scenen.

"Det er kun lige startet, for der er i den grad penge at tjene der. Der er ingen tvivl om, at Kina vil blive der, men også andre aktører vil genopdage Afrika. I det spil må Vesten finde ud af, hvordan de vil agere, og de er tvunget til at gentænke

deres indsats i Afrika. Man har brugt 50 år på at adskille handel og bistand, men der vil i stedet for komme mere fokus på at gøre som Kina. Hele synet på Afrika ændrer sig, hvor Afrika pludselig er blevet til mulighedernes kontinent," siger Peter Kragelund.

Kilde: <http://www.kristeligt-dagblad.dk/artikel/409349:Udland--Kina-spinder-guld-paa-sit-Afrika-eventyr?all=1>